

مطالعه و ارزیابی الگوهای به کار رفته در معماری بومی بوشهر؛ (بررسی موردی: بناهای مسکونی)¹

شمسی هنرور^{1*}، نوید مدن دوست²، طاهر وحیدی³

1- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری دانشگاه گیلان،
honarvar_hoda@yahoo.com

2- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری دانشگاه گیلان،
navid.madandoust@yahoo.com

3- دکتری معماری، استادیار دانشکده هنر و معماری دانشگاه گیلان،
tahervahidi@yahoo.com

چکیده

معماری بومی بوشهر، حاوی ویژگی‌های منحصر به فرد بسیاری است که ضمن توجه به نیازهای زیبایی شناختی، با ظرفیت‌های گوناگون بستر خود نیز منطبق بوده و در واقع نه تنها از کیفیت‌های محیط خود نکاسته، بلکه ماهیت آن را نیز ارتقاء بخشیده است. لکن هدف از انجام تحقیق حاضر، بررسی و تحلیل مبانی شکل‌گیری معماری، به ویژه خانه‌های بوشهر می‌باشد. نظر به اینکه اطلاعات موجود درباره‌ی معماری این منطقه اندک است، لذا این تحقیق به گونه‌ای در این زمینه مفید می‌باشد. شناخت و معرفی برخی از ویژگی‌های معماری بومی و اقلیمی و عناصر خاص موجود در مساکن بافت سنتی بوشهر از دیگر اهداف انجام این پژوهش است. لذا پرسش تحقیق آن است که چگونه معماری بومی بوشهر در انطباق با محیط و اقلیم منطقه شکل گرفته است. چهارچوب نظری تحقیق بر این اساس استوار است که فضاهای معماری در هر اقلیم در گذشته به صورت قابل ملاحظه‌ای تحت تاثیر محیط قرار داشته‌اند. متأسفانه امروزه به دلیل ورود فرهنگ غربی ساختمان‌سازی، این معماری زیبا، هوشمندانه و کارآمد، رفته رفته در حال فراموش شدن است. نتایج حاصل از تحقیق حاضر نشان می‌دهد که معماری بومی بوشهر به ویژه معماری واحدهای مسکونی به شکلی است که باد به گونه‌ای متناسب در ساختمان جریان یابد و حریمیت فضا در بنا نیز حفظ شود. روش تحقیق، توصیفی-تحلیلی بوده و اطلاعات از طریق اسناد کتابخانه‌ای جمع‌آوری گردیده است.

واژه های کلیدی: بوشهر، بافت سنتی، معماری بومی، خانه

1- مقدمه

استان بوشهر در جنوب غرب کشور، در حاشیه‌ی خلیج فارس قرار دارد. مرکز استان، بندر بوشهر است که در بخش مرکزی استان و در ارتفاع متوسط 20 متر از سطح دریا و در منطقه‌ی ساحلی خلیج فارس واقع شده است. این شهر از سمت شمال، غرب و جنوب به خلیج فارس محدود شده است و دارای 1771/1 کیلومتر مربع وسعت می‌باشد.

¹ این مقاله برگرفته از پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد معماری نویسنده‌ی مسئول مقاله با عنوان «طراحی مجموعه ساحلی و اسکله تفریحی بوشهر با رویکرد معماری زمینه‌گرا» در دانشگاه گیلان است.